

دیوار قلعه را شکستہ نسیم مقابل خود ابرداشته بجمار در آمد و سر بلند را سے جسے از مردم کار کرده خود را برابر عبد اللہ خان گذاشته خود بر سر شاہ قلی خان باخت و چون اکثرے از نوکران زر بنده در کوچہ و بازار مشرق شدہ بودند شاہ قلی خان با سیدی در میدان پیش ارک پاسے ہمت افشردہ بہانہ و مقابلہ پرداخت تا آنکہ چندی از بندہ اسے بادشاہی کہ با او بود بقتل رسید ناگزیر بہ ارک در آمدہ در قلعه را بست و سر بلند را سے محاصرہ نمودہ کار بر و تنگ ساخت شاہ قلی خان از روی اضطرار قول گرفتہ اورا دید چون اینخبر بہ شاہجہان رسید مرتبہ دیگرانواج ترتیب دادہ حکم پورش فرمودند و ہر چند مبارزخان و جان سپار و دلیران عرصہ کارزار شراکتسی و کوشش بجا آوردند اثر سے بران مرتبہ شکست و از مردم روشناس شاہ بیگ خان و سلطان از خان و سید شاہ محمد لقمہ حیات در باختند و با سولیم خود سوار شدہ حکم پورش نمود و از اطراف بہادران رزم آرا و دلیران قلعه کشا قدم حرات و جلاوت پیش ہنما دہ کار نامہ اسے شجاعت ظاہر ساختند و از اعیان اہل قلعه بودن خان بلجیے از برادران و بابا بامیک و اما دیکون و بسیارے از راجپوتان در اورتن حلفت تیغ انتقام شدند درین وقت کہ کار بہتصنات بد شواری کشیدہ بود قضا را تیر تیرنگی بگردن سید جعفر رسیدہ پوست مال گذشت و او اضطراب کردہ برگشت و از همان تافتن او تمام دکنیان سر اسیمہ راہ فرار سیر و بسیارے از بیدلان را با خود بردند و مقارن این حال خبر آمد کہ شاہزادہ پرویز و صاحب خان خان خانان سپہ سالار بامیک بادشاہی از بنگالہ معاودت نمودہ بریاسے نر بہار رسیدہ اند ناگزیر شاہجہان بوسعت آباد بالاکھاٹ مراجعت نمود درین وقت عبداللہ خان از شاہجہان جدائی اختیار نمودہ و در موضع اندور نشست و مقارن آن نصرت خان جدائی گزیدہ نزد نظام الملک شتافتہ نوکر او شد از سوانج سپری شدن روزگار خان اعظم میرزا کوکلتاش است پدر او از آدمی زادگان غزنین است و مادرش حضرت عرش آشیانی را شیر دادہ بود و آنحضرت پاس نسبت ایشان داشتہ میرزا عزیز را بزرگترین امر ساخته بودند و از دو فرزندانش بارہاسے محبوبی کشیدند و در علم سیر و فن تاریخ آحضرت تمام داشت و در تحریر و تقریر بے نظیر بود نستعلیق خوب می نوشت شاگرد میرزا باقر سپہ سالار علیست با اتفاق ارباب استعداد ریختہ علم او از دست اوستادان مشہور بیچ کمی نہار و در مدعا نویسی بدطولی داشت لیکن از عربیت سادہ بود و در لطیفہ گوی بے مثل و شعر ہمواری می گفت این رباعی از داروات اوست۔

رباعی

عشق آمد داز جنون بر و مندم کرد	وارستہ ز صحبت خرد مندم کرد
آزاد ز بند دین و دانش گشتم	تا سلسلہ زلف کسی بندم کرد

وفات خان اعظم در شهر احمد آباد گجرات اتفاق افتاد و لاش او را در دہلی برده بجوارروضہ سلطان ہشتمین نظام الدین قدس سرہ نزدیک بقبر پدرش بنحاک سپردند چون خان اعظم مسافر دارالملک بعت انگشت و اورنگش را بجنور طلب داشته خان جهان را بصاحب صوبگی گجرات سر فرازی بخشیدہ حکم شد کہ از آگرہ با احمد آباد شتافتہ محافظت آن ملک نماید

حشتمین نوروز از جلوس ہمایون

مطابق سلسلہ ہجری روز مبارک شنبہ دہم جمادی الثانیہ سنہ ہزاروسی و چہار آفتاب جان تاب برج حمل را نور آگین ساخت و سال بیستم از جلوس اشرف آغاز شد و در دامن کوہ بہتر بنشاط شکار پرداختہ یک صد و پنجاہ و یک راس قوچ کوهی بہ تنگ و تیر شکار کردند و در منزل جنگر تخی جشن شرف آراستگی یافت از بہتر تا این منزل ارغوان آریا سیر فرمودند و چون درین موسم کوتل پیرنچال از برف مالا مال می باشد و عبور سواران از فراز آن بغایت دشوار بلکہ محال لاجرم حضرت مہکب گہمان شکوہ از راہ کرپوہ پونچ اتفاق افتاد و درین کوہستان تاریخ ہم می رسد و دو سال و سہ سال بر تخت می ماند و از زمینداران آنجا شنیدہ شد کہ قریب ہزار تاریخ در یک درخت می باشد درین اثنا ابوطالب پسر آصف خان بکومت لاہور بنیابت پدر مرخص گردید و در نیولاسید عاشق پسر سردار خان بکوہستان شمالی پنجاب کہ ضبط در ربط آن بچندہ پدرش بود دستوری یافت و او را بکامگار نامور گردانیدہ منصب چہار صدی و صد و پنجاہ سوار عنایت فرمودند و از جمعہ بیست و نهم در منزل نور آباد کہ برب دریا سے بہت واقع است نزول اتفاق افتاد از گھاٹ بہت تا کشمیر بدستور یکہ تا پیرنچال در راہ منزل بہتر خانہا و نشیمنہا ساختہ اند و درین راہ نیز اساس یافتہ و اصلاً پنجمہ و سائر رخت فراشخانہ چیلج نیست و درین چند منزل اردو سے گہمان پوی بہت برت و باران و شدت سرما از گریوہا سے دشوار گزار بصوبت گذشت و در اثنا سے راہ آبشار می خوش نظر و در آمد کہ از اکثر آبشار ہا سے کشمیر بہتر توان گفت از تفاعش پنجاب و ریح باشد و عرض آبریز چہار درع متصدیان منازل صفہ عالی محاذی آن بستہ بودند ساعتی نشستہ پیالہ چند نوش فرمودہ چشم و دل را از تماشای آن بہرہ وادند حکم شد کہ تاریخ عبور لشکر منصور بر لوح سنگی ثبت نمایند تا این نقش دولت بر صغیر روزگار یادگار ماند

درین

عرض داشتے مشتعلہ ذامت و انفعال از جرائم ماضی و حال نوشتہ ارسال داشتند و حضرت شاہنشاہی نیرانی بخط مبارک خویش
 قلمی فرمودہ روانہ ساختند مضمون آنکہ اگر داراشکوہ و اورنگ زیب را بہلا زمست بفرستد و قلعه رہتاس و اسیر را کہ در تصرف کسان
 اوست بہ بندہ ہائے بادشاہی بسیار در رقم غفور جہاد تقصیرات او کشیدہ شود و ملک بالالکھاٹ با و مرحمت گردد و بعد از ورو و مشور
 طاقت شاہجہان آداب استقبال و تعظیم بجا آوردہ با وجود کمال تعلق و دوستگی کہ بشاہ ہزادہ ہا داشت رضا جوئی والد ماجد را
 مقدم شمرده آن جگر گوشہ ہا را با نفائس پیشکش از جواہر و مرصع آلات و فیضان کوہ پیکر کہ موازی وہ لکب روپیہ قیمت داشت
 روانہ در گاہ و الاساخت و بسید مظفر خان و رضا بہادر کہ بجا است قلعه رہتاس مقرر بودند حکم نمود کہ بہر کس کہ فرمان بادشاہی ظاہر
 سازد قلعه را آباد سپردہ ہمراہ سلطان مراد بخش بہلا زمست آیند و ہمچنین بیات خان نوشت کہ قلعه اسیر را بہ بندہ ہائے بادشاہی
 حوالہ نمودہ روانہ حضور او گردد و خود بعد از ان تصوب ناسک حرکت نمودہ درین ایام عرب دست غیب کہ بہت آوردن
 سلطان ہوشنگ پسر شاہ ہزادہ و انیال و عبدالرحیم خان خانان نزد شاہ ہزادہ پرویز رفتہ بود آمدہ دولت زمین بوس
 دریافت ہوشنگ را بخواہد روز افزون اختصاص بخشیدہ بمظفر خان بخشی فرمودند کہ از احوال از خبر دار بودہ انچہ بہت
 ضروریات او در کار باشد از سرکار بادشاہی سرانجام نماید و بنوعی سامان سرکار او کند کہ از بیچ طرف نگرانی خاطر
 نداشتہ باشد در خلال این حال عبدالرحیم خان خانان بسعادت آستان بوس جبین خدمت نورانی ساخت و زمانے متذابہ
 نجالت از زمین بر گرفت و آنحضرت بہت دلنوازی و تسلی با او فرمودند کہ درین مدت انچہ بظہور رسید از آثار قضا و قدر راست
 نہ مختار بادشاہان این رہگذر نجالت و مالک راہ ندھند و بعد از تقدیم مراسم زمین بوس اشارت رفت کہ بخشیان او را آوردہ در جای
 مناسب باز دار تمیل ازین حضرت شاہنشاہی با خواہے نور جان بیگم آصف خان و فدائی خان را نزد شاہ ہزادہ پرویز فرستادہ
 بودند کہ مہابت خان را از خدمت ایشان جدا ساختہ بجانب بگالہ روانہ سازد و خان جہان از گجرات آمدہ بخدست و کالت
 شاہ ہزادہ پرویز و درینولہ عرض داشت فدائی خان رسید مرقوم بود کہ در ساز نگپور بخدست شاہ ہزادہ پیوستہ ابلاغ احکام
 شاہنشاہی نمودم شاہ ہزادہ بجدائی مہابت خان و ہمراہی خان جہان راضی نیستند و ہر چند درین باب بمبالغہ و تاکیدی عرض
 داشتیم نتیجہ بران مترتب نگشت چون بودن من در لشکر سود نہا خدمت در ساز نگپور توقف گزیدہ قاصدان تیز رو طلب خان جہان
 فرستادہ ام کہ بسرعت ہرچہ تمام تر متوجہ این حد و گورد بالبلکہ چون حقیقت حال از عرض داشت فدائی خان بعرض مقدس رسید
 باز فرمان بتاکید تمام بشاہ ہزادہ صادر گشت کہ زعمار خلافت انہم حکم شدہ بخاطر راہ نہ ہد و اگر مہابت خان بر فتن بگالہ راضی نشود

جریده متوجه حضور والا گردد و شما با سائر امرا و برهان پور وقت نمایند چون خاطر فیض مظاہر از سیر و سکار عرصہ دلپذیر کشمیر بدست
 بنا بران تاریخ نوزد و حرم محرم الحرام سنہ ہزار و سی و پنج ہجری را با ت عالیات بصوب لاہور ارتفاع یافت پیش ازین مگر
 بعض رسیده بود کہ در کوہ پیر پنجال جانور سے می باشد مشہور بہاے و مردم آن سر زمین می گویند کہ طعمہ اش استخوان ریزہ
 است و پیوستہ برو سے ہوا پرواز کنان مشاہدہ می افتد و نشستہ کم و بیش می باشد چون خاطر اشرف اقدس بتحقیق این
 مقدمات توجہ مفروضہ دار و حکم شد کہ از قراولان ہر کس بتفنگ زدہ بحضور بیار و ہزار روپیہ انعام بیاید قضا را اجمال حسان
 قراول بہ بندوق زدہ بحضور اشرف آوردہ چون زخم پایش رسیده بود زندہ و تندرست نظر اشرف در آمد فرمودند چینیہ دان
 آن را ملاحظہ نمایند تا خورش او معلوم شود چینیہ دان را شاگفتند از حوصلہ اش استخوان ریزہ بر آمد و مردم کوہستان معروض
 داشتند کہ مدار خوراک این بر استخوان ریزہ ہاست و ہمیشہ بر رو سے ہوا پرواز کنان چشم بر زمین دارد ہر جا کہ استخوانی بنظرش
 در آید بہ نزل خود گرفتہ بلندی شود و از انجا بر زمین بہ سنگ می اندازد تا بشکند و ریزہ شود آنگاہ میچیند و میخورد درین صورت
 غالب ظن آنکہ بہاے مشہور بہین است *

ہمای بر ہمہ مرغان ازان شرف دار و	کہ استخوان خورد و طائری نیاز و
----------------------------------	--------------------------------

سرنویش بکل می ماند لیکن سر کل مرغ پر نازد و این پر ہاے سیاہ وار و در حضور وزن فرمودند چار صد و پانزدہ توله
 کہ یک ہزار سی و ہفت و نیم مثقال می باشد بوزن بر آمد و نواحی لاہور ابوطالب پسر آصف خان بدولت زمین بوس
 افتخار اندوخت و شب مبارک شنبہ سلخ ماہ مذکور در ساعت مسعود بہ لاہور نزول اقبال اتفاق افتاد و یک لک روپیہ
 بعبد الرحیم خان خانان انعام مرحمت شد و درین تاریخ آقا محمد الہی شاہ عباس شرف سجد حاصل نمودہ مکتوب محبت
 اسلوب شاہ را با تحت و ہدایا کہ یک دست شاہن سفید از انجلہ بود بنظر مقدس گذرایند و از غرائب آنکہ شاہنزدہ داو بخش
 شیر ز پیشکش کرد کہ با بز الفتن گرفتہ در یک نفس می باشد و بہ آن بز نہایت محبت و الفت ظاہری سازد بدستور سے کہ
 حیوانات جفت می شوند بز را در آغوش گرفتہ حرکت می کند حکم کردند کہ آن بز را مخفی داشتند فریاد و اضطراب بسیار
 ظاہر ساخت آنگاہ فرمودند کہ بز دیگر بہان رنگ و ترکیب در ان نفس در آوردند اول آن را بوی کرد و بعد ازان کمرش
 بدان گرفتہ شکست فرمودند کہ میشی در آوردند فی الفور از ہم دریدہ خورد و باز بہان بز را نزدیک آوردند الفت و مہربانی
 بدستور سابق ظاہر ساختہ بر پشت افتاد و بز را بر رو سے سینہ خود گرفتہ و هانش را می لیسید از پیچ حیوانے ناپلی و وحشی تا حال

مشاہدہ شدہ کہ وہاں جفت خود را بوسه در نیولافاضل خان را بخدمت دیوانی صوبہ دکن سرفراز ساخته منصب ہزار و پانصدی و ہزار و پانصد سوار عنایت نمودہ خلعت واسپ و فیل مرحمت فرمودند و بہ سے و در نقر از امرایان آن صوبہ خلعت مصحوب او فرستادند و چون مہابت خان فیلانیکہ در صوبہ بنگالہ وغیرہ بدست آدرہ بود تا حال بدرگاہ والا فرستادہ بود بلخ نامی کلی از مطالبہ سرکار بر ذمہ او بود و نیز از حال جاگیر بندہ اسے در گاہ در وقت تغیر و تبدیل مبلغها متصرف گشتہ بود بنا بران حکم شد کہ عرب دست غیب نزد اشار الیہ رفتہ فیلالی کہ پیش او فراہم آمدہ بدرگاہ بیار و مطالبات حساب را از دبازیافت نمودہ بخدمت شتابد اگر اورا جوائج و حسابی خرید پسند باشد بدرگاہ آمدہ بدیوانیان عظام مفروض سپار و مقارن این حال عرض داشتہ فدائی خان رسید کہ مہابت خان از خدمت شاہزادہ پرویز دستوری یافتہ بصوب بنگالہ شافت و خانہجان از گجرات آمدہ شاہزادہ پرویز را ملازمت نمود و ہم در نیولا عرض داشتہ خان جهان رسیدہ نوشتہ بود کہ عبداللہ خان از خدمت شاہجہان جدا شدہ این فدوی را شفیع جرائم خویش ساختہ کتابی مبنی بر اظہار ندامت و خجالت ارسال داشتہ با عہد اکرم بخشایش آنحضرت نوشتہ اورا بجنس بدرگاہ فرستادہ ام امید از مراحم بیکران چنانست کہ رقم عفو بر جرائم او کشیدہ باین موہبت عظمی در امثال و اقربان سرفراز و ممتاز گردانند در جواب او فرمان شد کہ

این درگہ اور کہ نویسدی نیست

ظہن او بجز اجابت مقرون گشت درین تاریخ ظہورث سپہر کلان شاہزادہ و اینال از خدمت شاہجہان جدا شدہ ملازمت شافت قبل ازین ہوشنگ برادر حسنہ و او بزین بوس سعادت پذیر گشتہ بود در نیولا ادنیہ بر بنہونی بخت خود را بقبلی استان رسانید و بانواع مراحم و لوازش مخصوص گردید و بعبت سرفراز سے آنها تسلیم نسبت خویش کہ باصطلاح سلطانین چٹا سے گورکان گویند فرمودہ بہار بانو بیگم صبیہ خود را بہ ظہورث و ہوشمند بانو بیگم صبیہ سلطان خسرو را بہ ہوشنگ نسبت کردہ درین وقت معتمد خان بخدمت بخشگیری غرض خاص یافت چون از مدتہ اسے مدید ہوا سے کابل در خاطر قدسی مظاہر میر می کرد و تاریخ ہفتم اسفند از مدسند ہزاروسی و پنج بعزم سپہر و شکار منضت مولب اقبال بدان صوب اتفاق افتاد چند روز در ظاہر لاہور مقام فرمودہ روز جمعہ بیست و سوم ماہ مذکور کوہ فرمودند افتخار خان سپہر احمد بیگ خان کابلی سرحد اورا پیشکش آدرہ جبین اخلاص بر زمین سوہ و حضرت غلامشہابی سر نیاز میدی بدرگاہ بے نیاز فرود آورده سعادت شکر این موہبت عظمی کہ از موہبت مجرودہ آئی بود بقدم رسانیدہ حکم نواختن شادمانہ فرمودند فرمان شد کہ سلطان آشفہ خواجہ

تساه اندیش را به لاهور برده از دروازه قلعه بیابان تفصیل این اجمال آنکه چون ظفرخان پسر خواجه ابوالحسن بکابل رسید
 شنید که پلنگپوس از یک بقصد شورش افزائی وقتنه انگیزی بواسطه غزنین آمده مشارالیه با اتفاق دیگر بندها تعینات صوبه
 مذکور آمده لشکر با فراهم آورده بود درین اثنا احداد بدینا و قاپو یافته باشارت آن بتاه اندیشش به تیراه آمده راه زنی و
 دست اندازی کاشیده شنیعه آن مفسد سیاه بخت است پیش می گیرد و پلنگپوس از ان اراده باطل ندانست گزیده
 یکے از خوشیشان خود را نزد ظفرخان فرستاده اظهار طاعت و چا پلوسی نموده اولیای دولت قاهره خاطر از ان جانب
 پروا خسته دفع فساد احداد بدینا و در پیش نهاد همت ساختند و به همان استعداد و جمعیت از راه گردیده بر سر آن
 مقهور روان شدند چون خبر گشتن پلنگپوس و آمدن لشکر ظفرخان بدان بد فرجام می رسد تاب مقاومت نیارده خود را بکوه
 اداخرکه محکم او بود می کشید و آن بیعاقبت آن کوه را پناه روز بد اندیشیده دیواری در پیش دره بر آورده و استحکام تمام نموده
 ذخیره و سایر اسباب قلعداری آماده و مهیا داشت اولیای دولت ابد قرین اتصال او را پیشینا و همت ساخته بقدم سعی فراز و
 تشیب بسیار طے نموده بدره مذکور پیوستند و همه یکدل و یک جهت از اطراف هجوم آورده همت به تسخیر آن گماشتند هفت قسم
 جمادی الاولی نقاره فتح بلند آوازه ساخته داد شجاعت و جلالت دادند از هنگام صبح تا سه پراش قتال و جدال اشتعال
 داشت بعد از سه پربانواع عواطف و مراسم الهی ابواب فتح و فیروزی بر چهره مراد دولت خواهان مفتوح گردید و آن محکم تصرفت
 بهادران لشکر منصور در آمد درین وقت یکے از احدیان شمشیر و کار و انگشتری که یافته بودند و ظفرخان بزود سے نماید و
 یقین می شود که اینها از ان عاصی است و ظفرخان خود با چند سے بر سر آن بد گهر میرود و ظاهر می گردود که بند و سے باور سیده
 و بجنم و اصل شد هر چند منادی کرد و بد شخص نگشت که این تفنگ از دست کدام کس باور سید یا بجله سر آن مفسد مصوب سردار خان
 روانه درگاه آسمان جاہ گردید و ظفرخان و دیگر بندها سے شایسته خدمت که مصدر ترودات پسندیده گردیده بودند هر کدام
 در نور استعداد خویش باضافه منصب و اقسام مراسم اختصاص یافتند و درین تاریخ خبر رسید که رقیه سلطان بیگم صبیح
 مرزا هندال منکوره حضرت عرش آشیانی و در دار الخلافه اکبر آباد بجوار رحمت ایزدی پیوستند زن کلان آنحضرت ایشان بودند
 و چون فرزند داشتند در زمانے که شاهجهان بعالم وجود آمدند حضرت عرش آشیانی آن گوهر مکیا سے خلافت را بشکستی
 سپردند و این سمر بر آراسے خلافت سمر اسے قدس مشکفل تربیت شاهزاده والا گرش القصه در هشتاد و چهار سالگی بنها خان
 عدم شتافتند در خلال این احوال عبدالرحیم ولد سیریم خان مشمول انواع مراسم و اقسام نوازش گردیده تا زنگی بختاب مستطاب

خان خانان فرق عزت بر افراخت و خلعت و اسپ مرحمت نموده بایالت سرکار قنوج رخصت فرمودند و مقارن این حال تمامی فیلان مہابت خان کہ قبل ازین فرمان طلب شدہ بود بدرگاہ رسیدہ داخل فیلیخانہ بادشاہی شدند و درین روز ہامر و ض گروید کہ مہابت خان صبیحہ خود را بنواجہ بر خور و از نام بزرگزاوہ نقشبندی نسبت کردہ و چون این وصلت سببے اذن و رخصت آن حضرت شدہ بود بر خاطر اشرف گران آمد اورا بجنور اقدس طلبیدہ فرمودند کہ چہا سببے دست و رستے ماہنامہ چلپین عمدہ دولت را گرفتہ جواب پسندیدہ سامان توانست نمود و بحکم اشرف شلاق پست و رسا خوردہ مجوس گروید و درین روز ہا میرزا دکنی پسر میرزا ستم صفوی بقطاب شاہنواز خان اختصاص یافت بست و ہم اسفندارند ساحل دریای چناب پور و موکب سو و آراستگی یافت ۔

جشن بست ویمین نوروز از جلوس ہمایون

روز سہ شنبہ بست و دوم جہادی الثانی سنہ ہزار و سی و پنج ہجری میر جہان افروز بمرج حمل تجویل نمود و سال بست یکم از جلوس مبارک آغاز شد بر ساحل ویرپاسے چناب یک روز بلوازم جشن نوروز سے پرداختہ روز دیگر از ان مثل کوچ فرمودند و در نیولا آقا محمد علی شاہ فلک بارگاہ شاہ عباس رانخصت انعطاف ارزانی داشتہ خلعت باختر مرصع و سی ہزار روپیہ با و مرحمت فرمودند و مکتوبے کہ در جواب محبت نامہ شاہی بکاش یافتہ بود با گریز مرصع تمام الماس کہ یک لک روپیہ قیمت داشت و کمر خنجر مرصع نفیس نا در برسم ارمنان حوالہ او شد و راوراق سابق فرستادن عرب دست خیب نزد ہاتخان بہت آوردن فیلان رقمزدہ کلک سوانخ بجا رگشتہ و اشائے بطلب او نیز رفتہ در نیولا بجوالی اردو پوست بالجلد طلب او بہ شکر یک دکار پردازی آصف خان شدہ بود و پیشینہا د خاطر ایشان آنکہ اورا خوار و بے عزت ساختہ دست تعرض بہ ناموس و جان و مال او در زنتہ و این مطلب گران را بغایت سبکست پیش گرفتند و او بر خلافت ایشان با چہار پنج ہزار راجپوت خونخوار یک رنگ یک جہت آمدہ و اعیان اکثرے را ہمراہ آورد کہ ہر گاہ کار بجان و کار و با ستخوان رسد و از ہمہ راہ و از ہمہ جہت مایوس گرد و بر لے پاس عزت و ناموس خود بقدر امکان دست و پا زدہ باہل و عیال جان نثار شوند ۔

وقت ضرورت چونساز گریز	دست بگیرد شمشیر تیز
<p>با آنکه از روش آمدن او در مردم حرفهای ناملائم مذکور می شد اصفت خان در نهایت غفلت و بے پروائی بسیر میبرد چون خبر آمدن او بعرض اقدس رسید نخست پیغام شد که تا مطالبات سرکار پادشاهی را بدیوان اعلیٰ مفروض سازد و در میان با مقتضای عدالت تسلی نماید راه کورنش و ملازمت مسدود است و در باب خواجہ برخوردار پسر خواجہ عمر نقشبندی که مہابت خان دختر خود را با و نسبت نموده و سابقاً مذکور شد که او را نیز چنگ زده بر زندان سپردند حکم شد که آنچس مہابت خان با و داده فدائی خان تحصیل نموده بخرانہ عامہ رسانند و چون منزل بکنار بہت واقع بود نواب آصف خان با وجود چنین دشمن قوی باز و بے از سر و جان گذشتہ در نهایت غفلت و عدم احتیاط صاحب و قبلہ خود یعنی حضرت شاہنشاهی در آن طرف دریا گذاشته خود با حیال و احمال و اثقال و خدم و حشم از راه پل عبور نموده درین روئے آب منزل گزید و ہم چنین کار خانجات از خزانه و قورخانہ وغیرہ حتی کہ خدمتگاران و بندہ ہائے نزدیک در کل از دریا عبور نمودند معتمد خان بخشی و میر توک از آب گذشتہ شب در پیش خانہ بود علی الصبح چون مہابت خان دریافت کہ کار بناموس و جان او رسیده لا علاج درین وقت کہ بیج کس و رگر دو پیش حضرت نماندہ بود با چہار پنج ہزار سوار را چپوت کہ بانہا قول و عہد نموده بود از منزل خود بر آمدہ تخت بر سر پل رسیدہ قریب دو ہزار سوار پل می گذارد کہ پل را آتش زدہ اگر کسی ارادہ آمدن داشتہ باشد بمذابغہ و مقابلہ قدم بر جا دارند و خود متوجہ دولتخانہ می گردند و از و در حرم گذشتہ بہ پیشخانہ معتمد خان رسیدہ باز پرس احوال نمود معتمد خان شمشیر بستہ از خمیہ بر آمد و چون چشمش بر او افتاد از احوال شاہنشاهی استفسار نمود و قریب بعد را چپوت پیادہ بر چہ و شمشیر و دست ہمراہ داشت و از گرد و غبار چہرہ آدم خوب محسوس نمی شد بر سمت دروازہ کلان شتافت و در آن وقت در قضاے دولت خانہ معدودے از اہل یتاق وغیرہ و سہ چہار خواجہ ہراسے پیش دروازہ ایستادہ بودند مہابت خان سوارہ تا دولت خانہ رفتہ از اسب فرود آمد در آن وقت کہ پیادہ شدہ بجانب غسل خانہ شتافت قریب دو صد را چپوت ہمراہ داشت معتمد خان پیش رفتہ گفت کہ این ہمہ گستاخی و بیباکی از اہل دور است نفسی توقع نماید تا من رفتہ عرض کورنش و زمین بوس نمایم اصلاً جواب نہ پرداخت و چون بر در غسل خانہ رسید ملازمان او تختہائے دروازہ را کہ در بانان بہت احتیاط بستہ بودند در ہم شکستہ بفضائے دولتخانہ درآمدند محبے از خواصان کہ برگرد و پیش آنحضرت بسعادت حضور اختصاص داشتند از گستاخی او بعرض ہاویں رسانند</p>	

آن حضرت از درون خرگاہ برآمدہ بر پالکی نشستند درین وقت مہابت خان مراسم کورنش بتقدیم رسانیدہ آن گاہ بر دور
 پالکی گردیدہ معروض داشت کہ چون یقین کردم کہ از آسیب عداوت و دشمنی آصف خان خلاصی درہائی ممکن نیست و
 با ذراع و اقسام خواری و رسوائی کشتہ خواہم شد از روسے اضطراب جرات و دلیری نمودہ خود را در پناہ حضرت انداختم اکنون اگر
 مستوجب قتل و سیاست ام در حضور اشرف سیاست فرمایند درین وقت را جوتان او فوج فوج مسلح آمدہ در سراپردہ
 بادشاہی را فرا گرفتند و در خدمت آنحضرت بجز عرب دست غیب کہ دستیار او بود و میر منصور بدخشی و جواہر خان خواجہ سہ
 و بلند خان و خدمت پرست خان و فیروز خان و خدمت خان خواجہ سرای فصیح خان مجلسی و سہ چہار نفری از خواصان دیگری حاضر بود چون آن
 بے ادب خاطر اقدس را شہزادیندہ بود مزاج عدال بر شہت را غیرت در شہر داشت و مرتبہ دست بر قبضہ شمشیر رسانیدہ خواستند کہ جہان
 از لوث وجود آن میباید پاک سازند ہر بار میر منصور بدخشی بہ ترکی عرض میکرد کہ وقت مقتضی آن نیست صلاح حال منظور باید داشت و
 سزای کردار ما بخارین تیرہ نخت بد کردار را بایزد داد گر حوالہ فرمایند تا وقت استیصال او در رسد چون حرف ادب شروع
 دولت خواہی آراستگی داشت ضبط خود فرمودند و در اندک فرصت را جوتان او درون برون دولتخانہ فرود گرفتند چنانچہ
 بغیر او و نوکران او کسے دیگر نظر در نمی آمد درین وقت آن بے عاقبت عرض کرد کہ ہنگام سواری ست بظاہر مہود سواری
 فرمایند تا این غلام فدوی در خدمت باشد و ہر مہر و مظلما ہر شود کہ این جرات و گستاخی حسب احکم از من بوقوع آمدہ و
 اسپ خود را پیش آوردہ مبالغہ و الحاح بسیار نمود کہ بہین اسپ سوار شوید غیرت سلطنت رخصت نداد کہ بر اسپان
 سواری فرمایند حکم شد کہ اسپ سواری خاصہ را حاضر سازند و بجهت لباس پوشیدن و استعداد سواری خواستند کہ
 بدرون محل تشریف برند آن ستیزہ کار راضی نشد القصد آن قدر توقت بے داد کہ اسپ خاصہ را حاضر ساختند و
 آنحضرت سوار شدہ دو تیر انداز بیرون دولتخانہ تشریف بردند بعد از آن فیل خود را آوردہ التماس نمود کہ چون وقت شورش
 و از وہام است صلاح دولت درین میدان کہ بر فیل نشسته متوجہ شکار گاہ شوند و آنحضرت بے مبالغہ و مصالحت بہمان
 فیل سوار شدند کیے از را جوتان معتمد خود را در پیش فیل و دو را جوت دیگر را در پس حوضہ نشانیدہ بود درین آشنا
 مقرب خان خود را رسانیدہ با ستر صناعے او درون حوضہ نزدیک آنحضرت رفتہ نشست ظاہر او درین آشوب گاہ
 بے تمیزی زخمی بر پیشانی مقرب خان رسید و خدمت پرست خان خواص کہ معتاد شراب و پیالہ خاصہ در دست داشت خود
 بفیل رسانید و ہر چند را جوتان بسنان بر چہ و زور دست و بازو مانع آمدند و خواستند کہ او را جاسے ندہند و کنار حوضہ

محکم گرفتہ خود را نگاه می داشت و چون در بیرون جاسے نشستن نبود خود را میان حوضه گنجایند و چون قریب نیم کرده مسافت سے شد کجاست خان داروغه فیلیخانه ماده قبل سواری خاصه را حاضر آورد و خود در پیش قبل و پسرش در عقب نشسته بود مهابت خان اشاره کرتا آن بے گناہ را با پسرش شهید کردند بالجمله در لباس سیر و شکار برست منزل خویش راهبری نمود و آنحضرت بیرون خانه او در آمدہ زمانی توقف فرمودند فرزندان خود را برد و آنحضرت گردانید و چون از نور جهان بیگم غافل افتاده بود درین وقت بخاطرش رسید کہ باز حضرت شاهنشاهی را بدو لٹخانہ برودہ از اسباب سماہ نور جهان بیگم باز بخانہ خود آورد باین قصد بار دیگر آنحضرت را بدو لٹخانہ آورد قضا را در ہنگامی کہ حضرت شاهنشاہ بقصد سیر و شکار سوار شد نور جهان بیگم فرصت غنیمت شمرده با جواہر خان خواجہ سرکہ ناظر محلات بادشاہی بود از آب گذشتہ بمنزل برادر خود آصف خان رفتہ بود آن کم فرصت تیز رفتن بیگم یافته از سہوی کہ در محاربت بیگم کردہ نداشت کشیدہ متردد خاطر گشت آنگاہ در فکر شہر یار شد و دانست کہ جدا داشتن او از خدمت حضرت خطائی است عظیم لاجرم رای فاسد او بر این معنی قرار گرفت و آنحضرت را باز سوار ساختہ بمنزل شہر یار برد و آنحضرت از وسعت حوصلہ و گراںباری ہرچہ او می گفت می کردند درین وقت چہ جو نیوہ شجاعت خان ہمراہ شد و چون بخانہ شہر یار طرمی آید بر اچوتان اشارہ کرتا اورا بقتل رسانیدند بالجمله چون نور جهان بیگم از آب گذشتہ بمنزل برادر خود رفیع عمدہای دولت را طلبد اشہ مخاطب معاتب ساخت کہ از غفلت و خامکاری شما کارتا با نیجا کشید و آنچه در خیلہ بچکس نگذشتہ بود منظور آمد و در پیش خدا خلق نخلت زودہ کرد و از خویش گشتید اکنون تدارک آن باید کرد و در آنچه صلاح دولت و برآمد کار باشد باتفاق معروض باید داشت ہمہ یکدل و یک زبان بعرض رسانیدند کہ تدبیر درست در اسے صائب آنست کہ فردا فوجا ترتیب داده در رکاب سعادت از آب گذشتہ آن مفسدان را متہور و منکوب ساختہ بدولت زمین بوس بندگان حضرت سرفراز شویم چون کنکاش ناصواب بسامع جلال رسید از ضابطہ معقول دور نمود ہمان شب مقرب خان و صادق خان بخشی و میر منصور و خدمت خان را پے در پے نزد آصف خان و عمدہ اسے دولت فرستادند کہ از آب گذشتن و جنگ انداختن بعض خطا است زہنار کہ این تدبیر نادرست را نتیجہ خامکاری و ناسازگاری دانستہ پیرامون خاطر راہ ندہند کہ بجز ندامت و پشیمانی اثر بیان مرتب نخواہد شد ہر گاہ درین طرف باشم بکدام دلگرمی و بچہ امید جنگ می کنید و بخت اعتماد و احتیاط انگشتی مبارک خود را مصوب میر منصور فرستادند اما آنخان گمان آنکہ این حرفها زادہ طبیعت مہابت خان بے عاقبت باشد حضرت بیگم

مکرم فرموده هر رافرستاده اند بهمان قرار داد پاسه غریمت افشوده ورین وقت فدائی خان چون از فتنه پردازی زمانه توقف یافت سوار شده بکنار آب آمده و از آنکه پل را آتش داده بودند و امکان عبور متصور نبود بتیاب شده در تیر باران بلا و تلاطم فتنه با چندین نوکران خویش رو بروی دولتخانه اسپ بدریازوه خواست که بشاوری عبور نماید شش کس از همراهان او بوج قنار فتنه و چندی از تندی آب پایان رویه افتادند و نیم جانی بساحل سلامت رسانیدند و خود با اسپ سوار برآمده حقیقش نمایان کرد و دست اکثری از رفقای او بکار رسید و چهار کس از همراهان او جان نثار شدند و چون دید که کاری از پیش نمی رود و غنیم زه ز آورا است و بهلازست اشرف نمی تواند رسید عطف عنان نموده از آب گذشت و حضرت شاهنشاهی آنروز و آن شب در منزل شهریار بسر بردند و در پنجمین فروردین مطابق بیست و نهم جمادی الثانی آصفقان با اتفاق خواجه ابوالحسن و دیگر مردمان دولت قرار جنگ داده در خدمت مهد علیا نور جهان بیگم از گزری که غازی بیگ مشرف نواره پایاب دیده بود قرار گذشتن و اتفاقاً بدترین گذر با همان بود سه چهار جا از آب عمیق عرض گذشتند و در وقت گذشتن انتظام افواج بر جانمانده هر فوجی بطرفی افتاد آصفقان و خواجه ابوالحسن و ارادت خان با عمار بیگم رو بروی فوج کلان غنیم که میان کاری خود را پیش داده کنار آب را مضبوط ساخته بودند و آمدند و فدائی خان بفاصله یک تیر انداز پایان تر مقابل فوج دیگر از آب گذشت و ابوطالب پسر آصف خان و شیر خواجه و آله یار و بسیاری مردم پایان بر فدائی خان عبور نمودند و هنوز جمعی بکنار رسیده و بعضی میان آب بودند که فوج غنیم فیلیان را پیش رانده حمله آوردند و هنوز آصفخان و خواجه ابوالحسن در میان آب بودند و متوجه آنجا از آب نجات یافته بلب آب دویم ایستاده شاهنشاهی نیرنگی تقدیر میکرد که سوار و پیاده و سپه و شتر در میان دریا درآمده بپلور بیکدیگر برزده سعی در گذشتن دارند و در وقت نزدیک خواجه سراسر بیگم آمده مخاطب ساخت که مهد علیا می فرماید که آنچه جا به تو گفت و تامل است پاسه اہمست پیش نپید که بجز در آمدن شاه غنیم منہزم گشته راه آوارگی پیش خواهد گرفت از استماع این خطاب و عقاب خواجه ابوالحسن و مستخدمان اسبلان خود را در آب زدند و فوج غنیم و راجو پتان مردم این جانب را پیش انداخته بدریا در آمدند و در عمار بیگم دختر شہریار و مہدیہ شاہنواز خان بودند تیرے بر بازوے دختر شہریار رسید و بیگم بدست خود بر آورد و بیرون انداخت و با سہا بخون رنگین شد و جوانہر خان خواجہ سراسر ناظر محل و ندیم خواجہ سراسر بیگم و خواجہ سراسرے دیگر در پیش نیل جان نثار گردیدند و دوزخ شمشیر بر بطوم نیل بیگم رسید و بعد از آنکه روے نیل برگشت دوسه زخم بر چہا بر عقب نیل زدند تا آنکہ شمشیر با از پے ہم می رسد فیلیان سعی در راندن نیل داشت تا جا به رسید که آب عمیق آمد و اسپان

شکافی

به شناری افتادند و بیم غرق شدن بودند و عطف عنان نمودند و خیل بیکم بشناوری از آب گذشته و بدو تختخانه بادشاهی
رفته فرود آمدند و چون را چوتان قصد تمام باین جانب کردند درین وقت آصف خان پیدا شد و از نیرنگی زمانه و پیراه
رفتن رفیقان و شستن نقش بدجله آغاز کرده روانه شد و هر چند حاضران از ایشان نشان خواستند اثری ظاهر نشد
که بکدام جانب شتافت و خواجه ابوالحسن گرم را ندانند و از هول اضطراب اسب برپا زد و چون آب عمیق بود و تنگی رفت
در وقت شناری از اسب جدا شد تا قاش زین را بدو دست محکم گرفته بود تا آنکه غوطه خورد و نفس گیر شد قاش زین
نگذاشت درین حالت فمصه ملاح کشمیر خود را رسانیده خواجه را بر آورد و فدائی خان با جمعی از نوکران خود و چندی
از بند هله بادشاهی که دوستی و آشنائی با وی داشتند از آب گذشته با فوجی که در مقابل او بود چپقلش کرد و غلیم خود را
برداشته تا خانه شهریار که حضرت شاهنشاهی در آنجا تشریف داشتند خود را رسانید و چون درون سر پرده از سوار و
پیاده مالامال بود بر سر در ایستاده به تیر اندازی پرداخت چنانچه تیر هله او اکثر در صحن و در تختخانه نزدیک بان حضرت می رسید
و مخلص خان در پیش تخت ایستاده بود با بجله فدائی خان زمانه ممتد ایستاده تلاش می کرد و از همراهان او سید مظفر که از
جوانان کار طلب کار دیده فدوی بود و عطار الله نام خویش فدائی خان بدریانت سعادت شهادت حیات جاوید یافتند
و سید عبد الغفور بخاری که از جوانان شجاع است زخم کاری برداشت و چهار زخم با سپ سوار می زدائی خان رسید و چون
در یافت که کاری از پیش نمی رود و بخدمت نمی تواند رسید عطف عنان نموده از اردو برآمد و بطرف بالای آب شتافت و روز دیگر
از آب گذشته به هتاس نزد فرزندانش خود رفت و از آنجا عیال را برداشته بگرچاک طنزیه رخت سلامت کشید بد بخش نام
زمیندار پرگنه مذکور با و رابطه قدیم داشت فرزندانش را در آنجا گذاشته و خاطر از آنجا جانب داپرواخته جریده بجانب هندستان
شتافت و شیر خواجه و آله و روی خان تراول باشی و آله یا سپه اتخار خان هر کدام بطرفی رفتند و آصف خان چون فهمید
که از دست مهابت خان خلاصی ممکن نیست با سپه خود و ابوالطالب و دو صد و سه صد سوار مفلوک از بارگیر و اهل خدمت بجانب
قلعه انک که در تیول او بود رفت و چون به هتاس رسید از ارادت خان خبر یافت که در گوشه فرود آمده کسان خود را
فرستاده ببانگه بسیار نزد خود طلبید لیکن هر چند سعی کرد او بهر اسی آصف خان راضی نشد و آصف خان قلعه انک زنده متحصن
گشت و ارادت خان برگشته بار و آمد و بجای از آن خواجه ابوالحسن بعید و سوگند لطمینان خاطر بخشیده مهابت خان را دید و نوشته
بنام ارادت خان و معتمد خان مشتمل بر سوگند غلیظ شد و بجزا و گرفت که گزند جانی و نقصانی بعزت و ناموس زساند آنگاه ایشان

را ہمراہ پرودہ ملاقات دادورین روز عبدالصمد نو اسہ شیخ چاند منجم را کہ باصف خان رابطہ قوی داشت و الحق جوان مستعد و ایشاست
آشنائی او در حضور خود قبل رسانید مقارن این حال شاه خواجہ ایلچی نذر محمد خان والی بلج بدرگاہ والا رسیدہ ملازمت نمود و بعد
از اداسے کورنش تسلیم و آدابے کہ درین دولت معمول است کتابت نذر محمد خان کہ مشتملہ اطہار اخلاص و نیاز مندی بود
با تحف و ہدایا سے آن ملک گذرانیدہ آنگاہ پیشکش خود را بنظر در آورد و سوغاتہا سے نذر محمد خان از اسپ و غلام ترکی
و غیرہ موافق پنجاہ ہزار روپیہ قیمت شد و عجاایہ الوقت سی ہزار روپیہ انعام یافت پیش ازین بگاشتہ کلک و قاریع بگاشتہ
کہ چون آصف خان بیچ و جہ از بہا بت خان امین بود بہ قلعہ انک کہ در جاگیر او بود رفتہ تھمن جست و ہنگی دو عدد و پنجاہ کس از سوار
و پیادہ با او ہمراہ بودند بہا بت خان چندے از احدیان باوشاری و ملازمان خود وز مینداران آن نواحی را بسر کردی بہر ذہ
نام سپر خود و شاہ قلی فرستاد کہ گرم و گیر اشناقتہ بہ محاصرہ قلعہ بہ داند نامبرودہ عا در آنجا رسیدہ قلعہ را بدست آورد و
آصف خان عنان بہ قضا سپرد و فرستادہ ہا سے بہا بت خان بہ عہد و سوگند آرام بخش خاطر متوحش او گشتہ حقیقت
بہا بت خان نوشتند و چون موکب گہبان شکوہ از دریا سے انک عبور نمود بہا بت خان از حضرت رخصت حاصل
نمودہ قلعہ انک رفت و آصف خان را با ابوطالب سپرش و خلیل اللہ ولد میر میران مقید و مجوس ساخت و قلعہ را
بلا زمان خود سپرد و در بہین اثناسے عبد الخالق برادر زاوہ خواجہ شمس الدین محمد خوانی را کہ از مصاحبان و مجتہدان
آصف خان بود بہم تہنی بخشی شاہجہان کہ در محاصرہ بر ہا پور بدست افتادہ بود بہ تیغ بیابکی آوارہ صحرا سے عدم
گرداشتہ و ملا میر محمد قنودیرا کہ بسبب اخوندی نزد آصف خان بود و ققیکہ او را زنجیر کرد و بکسب اتفاق زنجیر حلقہ دار در
پاسے او کرد و نہ چنانچہ باید استحکام ندادند بانکہ حرکت از پاسے او بر آمد این مقدمہ عمل بر افسونگری و ساحری او کرد
او حافظ قرآن مجید بود و پیوستہ بتلاوت اشتغال داشت و بہا سے او بتلاوت متحرک بود ازین حرکت لب یقین کرد
کہ مراد عا سے بدی کند و از طلبہ و سواس و فرط توہم آن مظلوم را بہ تیغ ستم شہید ساخت ملا محمد بانسائل صوری و کتب
و کمالات بزور صلح و پرہیزگاری آراستگی داشت افسوس کہ نفاق بیباک قدر چنین مردی نشاختہ و بیوہ ضائع ساخت
و چون بنواسے جلال آباد نزول اُردوی گہبان پوی اتفاق افتاد جسے از کافران آمدہ ملازمت نمودند اکنون بکسے از
معتقدات و رسومی کہ میان ایشان شائع است بہبت غرابت مرقوم می گرد و طریق آہنا بہ آہن کافران بہت نزدیک
است بہ صورت آدمی از طلا یا اوسنگ ساخته پرستش می نمایند و بیش از یکزن نمی کنند مگر زن اول نماز او گاہ باشد

لا

یا با شوهر ناسازگار و اگر خواهند که بجان دوستی یا خویشی بروند از بالاسه بام یک دیگر ترومی کنند و حصار شهر را جز یک در نمی باشد و غیر از خوک و ماهی و مرغ و دیگر همه گوشت می خورند و حلال دارند می گویند که از قوم ما هر کس که ماهی خورد البته کور شده و گوشت را یعنی گرده می خورند و لباس سرخ را دوست می دارند و مرده خود را لباس پوشانیده و مسلح ساخته با صراحی و پیاله و شراب در گوری گذارند و سوگند ایشان این است که کله آهپورا یا پزیرا در آتش می نهند و باز آنرا از انجا برداشته بر درخت می گذارند و می گویند که هر کس از ما این سوگند را بد روغ خورده البته بیایه متبلا شده و اگر پدر زن پسر خود را خوشش کند بگیرد و پسر در آن باب معنایقه نمی نماید حضرت شاهنشاهی فرمودند که هر چه دل شما از چیزهای هندوستان خواهش داشته باشد در خواست نمایند اسپ و شمشیر و نقد و سر و پاسه سرخ التماس کردند و کامیاب مراد گشتند درین اثنا جلالت سنگی پسر راجه با سوا از دوری گهمان شکوه فرار نموده بکوستان شمالی لاهور که پلن اوست شافت و مقارن این حال صادق خان بایالت صوبه پنجاب رخصت یافت و حکم شد که تنبیه و تادیب جلالت نماید و حضرت شاهنشاهی منزل منزل به نشاطت شکار پروا ختمه روز یک شنبه بستم آردی بهشت در ساعت مسعود داخل شهر کابل شدند و درین روز بر فیل نشسته شکارکنان از میان بازار گذشته باغ شهر آرا که نزدیک قلعه کابل واقع است نزول اجلال فرمودند و در جمعه غره خور داد بر و غنه منوره حضرت فرودس مکانی تشریف برده و لوازم نیاز مندی بتقدیم رسانیده از باطن قدسی سواطن آن حضرت استمداد هست نمودند و همچنین به زیارت میرزا هندال و غنم بنده گوار خود میرزا محمد حکیم تبرک حبه از حضرت حق سبحانه تعالی التماس آمرزش ایشان فرمودند از غرائب اتفاقات که از آنها سخنان تقدیر بر بنصه ظهور پر تو افگند پاداش کردار زشت جایت خان است تفصیل این اجمال آنکه چون آن جرأت و گستاخی در کتاف آب بهت از و ظهور آمد و امرای بچو صله با سپاه از غفلت خویش خجالت زده خاوند خویش گشتند و امری که در خلیه بیچکس خطور نکرده بود چهره پر و از ظهور گشت راجپوتان او بنا بر تسلط و اقتدار می که بحسب اتفاق روسه نموده بود خود سرد مغرور گشته دست تعدی و تطاول بر رعایا و زیردستان دراز کرده بیچکس را موجودی شمرند تا آنکه روزگار بر گشت و دست فتنه آتش بخرمن هستی آن خود سیران زد و بالجمعه جمع از راجپوتان در چاکه که از شکار گاهای مقرر می کابل است رفته اسپان خود بچراگذاشته بودند چون چکله راجبت شکار بادشاهی قرق ساخته بجهت از احدیان حواله نموده بودند سیکه از آنها مانع آمده کار بر بدیشی گذرانید و راجپوتان بیجا با آن بیچاره را بزخم تیغ پاره پاره کردند چند س از خویشان و برادران او و احدیان دیگر

بدرگاہ رفتہ استغاثہ و دادخواہی نمودند حکم شد کہ اگر اوراشناختہ می باشند نام و نشان او معروض دارند تا بحضرت اشرف طلبیدہ
 باز پرس فرماییم و بعد از اثبات خون بسزارد اعدیان را باین حکم تسلی نگشتہ برگشتند را چوتان نیز قریب با آنها فرود
 آمدہ بودند روز دیگر اعدیان مستعد رزم و پیکار شدہ ہمہ یکجہت دیک رو بر سردار تیرہ را چوتان آمدند و چون اعدیان
 تیر انداز و توپچی بودند بانگ زد و خوروی را چوت بسیار کشتہ شد و چند سہ را کہ مہابت خان از فرزند ان حقیقی گرامی
 می دید غلت تیغ انتقام گردیدند تخمیناً ہشتصد و نہصد را چوت بقتل رسیدہ باشند و احتتام کابل و ہزارجات ہرجا
 را چوتے را در اطراف و لواحق یافتند از کوتل ہند کشت گذرانیدہ فروختند و باین طریق قریب بہا صد را چوت
 کہ بیشتر سے از انہا سردار قوم بودند و بشجاعت و مردانگی اشتهار داشتند بفرہخت رفتند و مہابت خان از شنیدن این
 خبر سراسیمہ و مضطرب سوار شدہ بکام نوکران خود شافت و در اشناسے راہ نقش را طور دیگر دیدہ از بیم دہراس کہ مبادا
 درین آشوب کشتہ شود برگشتہ خود را در بناہ دولت خانہ انداخت و بالتاس اوجیشیان و کوتوال خان و جمال خان جوہل
 حکم شد تا این فتنہ را فرو نشانند و دیگر بعض رسید کہ باعث جنگ و مادہ فساد بدیع الزمان خویش خواجہ ابو الحسن و
 خواجہ قاسم برادر اوست ہر دو را بحضرت طلبیدہ باز پرس فرمودند جو اسے کہ تسلی او شود سامان نیارستند کہ چون
 کس بسیار سے از تیر و تفنگ بقتل رسیدہ بودند تا گزیر مراعات خاطر او از لوازم شمرودہ نامبرودہ ہارا بوسے حوالہ کردند و
 او در نہایت خواری و رسوائی سر و پا رہنہ بخانہ خود بردہ مقید ساخت و آنچه در بساط آنها بود تمام متصرف شد و ریولا
 بعض رسید کہ عنبر حبشی در سن ہشتاد سالگی باجل طبعی در گذشت عنبر در فن سپاہگری و سرداری و فنو اباطدیر عدیل
 و نظیر داشت او باش آن ملک را چنانچہ باید ضبط کردہ بود تا آخر عمر روزگار بعزت بسر برد و در بیخ تاریخی بنظر در پیادہ
 کہ غلام حبشی بمرتبہ اور رسیدہ باشد و درین ایام سید بہوہ حاکم دہلی بوجہ نوشتہ مہابت خان عبدالرحیم خانخانان را کہ
 متوجہ جاگیر خود بود برگردانیدہ بلا ہور فرستاد و ریولا خبر رسید کہ شاہزادہ ہاسے والا نژاد سلطان دارا شکوہ و سلطان
 اورنگ زیب پسران شاہجہان جو اسے اکبر آباد رسیدند خاطر قدسی مظاہر از مژدہ وصول بنا کر کا مگا رنگگل شکفت
 لیکن مہابت خان بظفر خان عارس دار الخلافہ نوشت کہ نظر بند نگاہدار و بدرگاہ بیارد چون توجہ خاطر اشرف پشکار
 بسیار بود و شیفتگی آنحضرت درین شکل بجہی رسیدہ بود کہ در حوزہ سفر بکیر و نہبے شکا لیکن نیست کہ بسر آید لا جرم در ریولا
 آکہ در دہقان قراول بگی بخت شکار قمرغہ نور کلانی کہ اہل ہند آزاران اور گویند از زمینان تا بیدہ ترتیب وادہ پیشکش نمود

مبلغ بیست و پنج هزار روپیه بران صرف شده بنا بر آن در موضع از غنچه که از لشکار گاهلے مقرر این ملک است بتصدیان
 سرکار علم شد که نوزادگور را بشکار برده استاد نمودند و لشکاری را از هر جانب بنور دور آوردند و حضرت با پرستاران حرم سراسر
 عزت بنشاط لشکار توجه فرمودند شاه اسمعیل هزاره که جماعه هزاره با او را بزرگی و مرشدی قبول می داشتند و با توابع و لواحق
 خویش در ظاهر دیمه میرانوس فرود آمده بود حضرت شاهنشاهی با نوزده جهان بیگم و اهل حرم بمنزل شاه اسمعیل تشریف فرمودند
 و بیگم بفرزندان شاه از اقسام و جواهر درواری مرصع آلات تملطت فرمودند و از آنجا بنشاط لشکار پر داخته قریب سیصد راس
 از رنگ و قوج کوهی و خرس و گفتار که درین نوزاد آمده بود لشکار شد و یکی از همه کلان تر بود وزن فرمودند سه من و سه سیر
 بوزن جهانگیری برآمد و از سواخ آنکه چون خبر گستانی هاست خان بسبع شاه جهان رسید مزاج بشورش گرایند و با وجود
 قلت جمعیت و عدم سامان داعیه مصمم شد که بخدمت پدر و الا قدر شایسته سزای کردار نا بهنجار در و اسن روزگار او هند
 باین عزیمت شایسته تاریخ بیت و سویم رمضان سال هزار و سی و پنج با هزار سوار از مقام ناسک بر تنگ
 رایات برافراشتند بگمان آنکه شاید درین مسافت بقدر جمعیتی فراهم آید چون اجیر عظیم گشت راجه کشن سنگه سپه راجه بهیم که با پانصد
 سوار در موکب منصور بود و با جمل طبعی در گذشت و جمعیت او متفرق گشت و همگی پانصد سوار در غایت پریشانی و تنگدستی همراه
 ماند و راه سابق سامان پذیر نشد تا گزیر راه عقد کشای چنین تقاضا فرمود که بولایت ^{نظم} شایسته شایسته روزی چند در آن
 تنگنا خمول باید گذرانید باین داعیه از اجیر بناگور و از ناگور بجد و وجوده پور و از آن راه ^{نظم} بکلیسیر نعت اتفاق افتاد
 و حضرت جنت آشنایی در ایام هرج و مرج از همین راه بولایت سند و ملک ^{نظم} تشریف برده بودند و این موافقت
 باجد بزرگوار از بدایع روزگار است چون خاطر فیض مظاہر از سپه و لشکار گلزار همیشه بهار کابل و اپرداخت روز و شبانه
 غره شهر لویرا کابل بصوب مستقر الخلافه کوس مراجعت بلند آوازه گشت درین تاریخ خبر بیماری شاهزاده پرویز بعرض
 رسید که در و قلیخ قوی بهم رسیده ایشان را زمانی ممتد بشیور داشت و بعد از تدبیرات بقدر سختی حاصل شد و مقارن این حال
 عرض داشت خان جهان رسید نوشته بود که شاهزاده باز از هوش رفته و درین مرتبه پنج گرامی که دو ساعت بخوبی باشد بشیور
 بودند تا گزیر اطبا بدایع قرار دادند و پنج دلغ در سرد پیشانی و شقیقه ایشان سوختند معینا هوش نیامدند و بعد از ساعت
 دیگر افاقت بهم رسید و سخن کردند و باز از هوش رفتند اطبا بیماری ایشان را صریح تشخیص نداده اند و این عمره افراط شراب است
 چنانچه هر دو هم ایشان شاهزاده مراد و شاهزاده وانیال همین بیماری مبتلا گشته کاسه سرد کاسه شراب کردند و نیر و شاهزادگان

والا اگر سلطان داراشکوہ و شاہزادہ اوزنگش پید از خدمت پدر بلازمت جد بزرگوار آمدہ بدولت زمین بوس فرق نیاز توریانی
 ساختند از فیضان و جواهر مرصع آلات قریب دو لک روپہ پیشکش ایشان بنظر در آمد در نیولا از نوشتہ خانہ خانان بعضی رسید کہ باستغفر
 پسر سلطان دانیال مرحوم در امر کوٹ از شاہ جهان جدائی گزیدہ بملک راجہ گجسنگ خود را رسانیدہ و منقریب بشاہزادہ
 پرویز خواہد رسید و از سوانح بخت افزاکہ عین راہ بطور آمد آوارگی مہابت خان از درگاہ است تفصیل این داستان
 برسم اجمال آنکہ از تاریخیکہ آن بداندیش مصدر چنین گستاخی گردید مزاجش بشورش گرایند و طرف حوصلہ اش تنگی کرد و
 با عیان دولت سلوک کلام پیش گرفته و لہار از خود آرزوہ و خاطر را تشکر گردانید حضرت شاہنشاہی با وجود چنین گستاخی و
 سوادب از کمال حوصلہ و بردباری التفات و عنایت ظاہری ساختند و ہرچہ نور جان بیگم در خلوت می گفت بے کم
 و کاست نزد او بیان سے فرمودند چنانچہ مکرر بزبان آوردند کہ بیگم قصد تو دارد و خبردار باش و صبیبہ شاہنواز خان نمبرہ
 عبد الرحیم خان خانان کہ در عقد از دواج شایستہ خان پسر آصف خان است می گوید کہ ہر گاہ قابو یا بزم مہابت خان را
 بہ بندوق خواہم زد و با ظہار این مقدمات خاطر او را مطمئن می ساختند تا آنکہ رفتہ رفتہ توہمی کہ در ابتدا داشت و از ان
 رہگذر ہوشیار و بیداری بود و جماعتی کثیر از راجپوتان بان خود بدرگاہ می آورد و برگرد و پیش دو تختانہ بازی داشت کم شد
 و آن ضبط و اقطاع بر جانانند و معذ انو کران خوب او در جنگ احدیان کابل قتل رسیدند و نور جان بیگم بخلاف او پوستہ
 در انتہای فرصت بود و سپاہ بگاہ می داشت و مردم دلیر جنگ آزار او لاسامی کرد و مستمال و امید داری ساخت تا آنکہ
 ہوشیار خان خواجہ سراسے بیگم بوجہ نوشتہ ایشان قریب بد و ہزار سوار از لاہور نوکر کردہ بخدمت شتافت و در رکاب
 سعادت ہم جمعیت نیک فراہم آمدہ بود یک منزل پیش از رہتاس دین محلہ سواران را تقریب ساختہ فرمودند کہ
 تمام سپاہ قدیم و جدید جبہ پوشیدہ در راہ بایستد آنگاہ بلند خان خواص را حکم شد کہ از جانب حضرت نزد مہابت خان
 رفتہ پیغام گزارد کہ امروز مردم بیگم خود را بنظر اشرف می گذرانند بہتر آنست کہ مجراسے اول را سو قوت و ارید مبادا
 با ہم گفتگو شدہ جنگ و نزاع کشد و در عقب بلند خان خواجہ انور را فرستادند کہ این سخن پسندیدہ معقول او سازد و او
 حسب الحکم عمل نمودہ درین وقت بگورنش نیامد روز دیگر بسیاری از بندہ ہلے بادشاہے در درگاہ فراہم آمدند و حضرت
 مہابت خان حکم فرمودند کہ یک منزل از آرد و پیش می رفتہ باشد اگرچہ او از حقیقت کار آگاہ گشت لیکن چون شمش از جنگ
 احدیان ترسید و بد کام و نا کام روانہ پیش شد و آنحضرت بتعاضد او سوار شدہ گرم و گیر اشافتند و مہابت خان دیگر خود را

جمع توانست ساخت و از منزل پیش نیز کوچ کرده از دریا به سمت گزشته فرود آمد و حضرت شاهنشاهی درین طرف معسک
 آراستند و فضل خان را نزد آن آشفته و ماغ فرستاده چهار حکم بتقریر او حواله فرمودند نخست آنکه چون شاه جهان بصوب پشاور
 رفته او نیز از سپه رفته آنهم را با انجام رساند و ویم آصف خان را بلازمست حضور فرستد سویم طهورت و پوشنگ پسران
 شاهزاده و انبال را روانه حضور نماید چهارم لشکری بخلص خان را که ضامن اوست و تا حال بلازمست نیامده حاضر سازد
 و اگر در فرستادن آصف خان استادگی کند تعیین شناسد که فرج بر سر او تعیین خواهد شد فضل خان پسران شاهزاده و انبال
 همراه آورده معروض داشت که در باب آصف خان عرض می کند که چون از جانب بیگم ایمن نیستم بیم آن دارم که اگر
 آصف خان را از دست بهم سباده لشکر بر سر من تعیین فرمایند درین صورت بنده را بر خدیست که تعیین فرمایند بدان
 سر فرز شده چون از لاهور بگذرم منت بر چشم دول گذاشته آصف خان را روانه درگاه خواهیم ساخت چون فضل خان عذر
 فرستادن آصف خان معروض داشت بیگم از مرغاسے لغو او بشورش در آمد فضل خان باز رفته آنچه دیده و شنیده بود
 پوست کنده ظاهر ساخت و گفت در فرستادن آصف خان توقف مصلحت نیست زیرا رطوبت دیگر بخاطر نرساند که ندامت خواهد
 کشید چون مهابت خان از حقیقت کار آگاه گشت فی الفور آصف خان را خود آورده معذرت خواست و بعد دو سوگند
 خاطر او پرداخته و طاییت فراوان ظاهر ساخته روانه درگاه نمود لیکن ابوطالب پسر او را بجهت مصلحتی که رقم پذیر گردیده رفتند
 بگما داشت بظاهر عزیمت پشنه و انوده کوچ بکوچ روانه شد و بست و سویم ماه مذکور عبور موکب منصور از آب بهت واقع شد
 از غرائب آنکه پورش مهابت خان و هرج و مرج او بر ساحل همین آب اتفاق افتاد و باز از خطاطا و آخر نجت و زمان
 او بار او بر کنار جهان دریا روی نمود و پس از روزی چندی ابوطالب پسر آصف خان و بدیع الزمان داماد و خواجه ابوالحسن و
 خواجه قاسم برادر او را نیز عذر خواسته بدرگاه فرستاد چون در جاگیر آباد نزول سعادت اتفاق افتاد و در بخش پسر خسرو
 خان خانان و مقرب خان و میر حله و اعیان شهر لاهور بدولت زمین بوس جبین اخلاص را نورانی ساختند بیستم ماه آبان مصلحت
 مسعود نزول موکب اقبال بدار السلطنت لاهور چهره افروز مراد گردید و درین روز مسعود آصف خان بصاحب صوبگی
 پنجاب اختصاص یافت و منصب و کالت ضمیمه مراحم گردید و حکم شد که سردیوان نشسته از روسے استقلال تمثیلت هات
 مالی و ملکی پرواز و خدمت دیوانی بخواجه ابوالحسن ارزاسنے شد و فضل خان از تغیر میر حله بخدمت میر سامانی سر فرز از
 یافت و میر مذکور بخدمت بخشگیری سر بلند گردید و سید جلال ولد سید محمد نبیره شاه عالم بخاری را که در گجرات آسوده اند و احوال

ایشان بقریات درین اقبال نامہ ثبت افتاده رخصت وطن فرموده میل بہت سواری ایشان لطف نمودند درینوالا عرض رسید
 کہ مہابت خان از سمت راہ پٹنہ عنان تافتہ بجانب ہندوستان روانہ شد و نیز بہ اسمع جلال رسید کہ بہت و دو لک روپیہ
 نقد و کلاسی او از بنگالہ فرستادہ اند جو بی و ملی رسیدہ بنا بران صفدر خان و سپہدار خان و علی قلی درین و نور الدین قلی
 و انیراسے سنگدین با ہزار احدی تعین شدند کہ بر جناح استعجال شافتہ زر با بدست آرند نامبرودہ ہا متوجہ خدمت شدہ
 و در حوالے شاہ آباد ہردم او کہ خزانہ می آوردند رسیدند و آنہا زر ہا در سرابردہ متحصن شدہ نامکن و تصور بود ہوا فہ
 و مقابلہ پاسے ضلالت افشردند و بدو پاسے درگاہ بعد از زود خورد بسیار سرار آتش زودہ بدرون در آمدہ مبلغ ہارا
 متصرف شدند و مردم او قرار بر فرار دادہ راہ او بار سپردند و فرمان شد کہ زر ہا بدرگاہ فرستادہ خود بتعاقب مہابت خان
 شتابند و مقارن این حال خان خانان را بمنصب ہفت ہزاری ذات و سوار از قرار و واسپہ و سہ اسپہ سر فرار نمودہ خلعت
 و شمشیر و اسپ پنجاق با زین مرصع و فیل خاصہ مرحمت نمودہ با جمعے از بندہ پاسے درگاہ باستیصال مہابت خان دستوری
 فرمودند و صوبہ اجمیر بہ تیول او مقرر شد و چون ہم جگت سنگھ از صادق خان سر انجام نشدہ بود و او را از دوستان مہابت خان
 می دانستند حکم شد کہ از سعادت کورنش محروم باشد و درین روز مخلص خان و جگت سنگھ از کوہستان کانگڑا رسیدہ ملازمت
 نمودند و درین روز ہا بکرم خان کہ خدمت ملک کوچ داشت فرمان صادر شد کہ او را صاحب صوبہ بنگالہ ساختہ و انصوبہ
 شافتہ بضبط و نسق الاولایت پر و از دو خان زاد خان را روانہ حضور نماید شاہ ہزادہ پر ویز از فرط باوہ پیمانی بمرض صرع مبتلا
 شدہ رفتہ رفتہ از غذا نفرت ہم رسانید و توی تجلیل رفت و ہر چند اطبا بمعالجات و تدبیرات پرداختند چون زمان تاگزیر
 رسیدہ بود اثر سے بران مترتب نگشت و شب چار شنبہ بتاریخ ہفتم شہر صفر سنہ ہزار سی و شش ہجری پیمانہ حیاتش لبریز
 گردید و کالبد آن مرحوم را نخست در ان شہر امانت فرمودند و آخر با کبر آباد نقل کردند و در باغی کہ سبز کردہ آن سر و جو بیار
 سلطنت بود دفن کردند و چون اینخبر بہ اسمع علیہ رسید رضا بقضائے ایندو تعالی دادہ زخم درونی بر ہم صبر و شکیبائی
 چارہ فرمودند در سن سی و ہشت سالگی وفات یافت تاریخ فوت او بعضی از فضلا چنین یافتہ اند وفات شاہ ہزادہ پر ویز
 بعد از استلح این خبر بخان جہان حکم شد کہ فرزند ان و باز ماندہ های ایشان را روانہ درگاہ والا سازد و در خلال این احوال
 شاہ خواجہ ایچی نذر محمد خان رخصت سعادت یافت و سواسے انچہ بدفیات باو عنایت شدہ بود چہل ہزار روپیہ دیگر
 مرحمت گردید و انوومی از قہائس ہندوستان بخان فرستادند و درینوالا ابوطالب خلعت اعزاز و الخلافت آصف خان بنگالہ

شاکسته خان نامور شد درین ایام موسوی خان از دکن مراجعت نموده سعادت زمین بوس دریافت و در نیولا میرزا رستم صفوی بصوبه داری بهار فرق عزت برافراخت درین هنگام از عرض داشت مقصد بیان صوبه دکن بعرض رسید که یاقوت خان حبشی که در آن ملک بعد از عنبر سرداری عمده ترازو بود و در حیات عنبر نیز سه سالاری لشکر و انتظام افواج بهمه او مقرر بود اختیار بندگی و دولت خواهی را سرمایه سعادت خود دانسته با پانصد سوار بجواله جاننا پور آمده بسر بلند راسه نوشته که من با فتح خان سپه ملک عنبر و دیگر سرداران نظام الملک قرار و دولت خواهی داده از پیش قدمان این سعادت شده ام نامبرده با بر یکدیگر سبقت کرده پله پله خواهند آمد چون خان جهان از نوشته سر بلند راسه بر حقیقت کار اطلاع یافت کتابتیه شتمبلبر استمالته و دولت خواسته بسیار بیا قوت خان نوشته سر گرم عزیمت گردانید و بسر بلند راسه نیز مکتوبه قلمی نمود که در لوازم ضیافت و مراسم هماننداری کوشیده بز دوسه روانه برهان پور سازد و در اوراق سابق مرقوم گردیده که شاه جهان با سردوسه از بنده با بجانب پشته نهضت فرمود چون در ایام شاهزادگی بابوشاه و الاجاه شاه عباس طریقه دوستی و مصداقت مسلوک و ابواب مراسلات مفتوح داشتند درین بهرج و مرج شاه نیز بتفحص احوال ایشان بود نیز بخاطر صواب اندیش رسید که بدان سمت شتافته با ایشان نزدیک باید شد بکن که با بیاری مهربانی و اشفاق ایشان غبار شورش و فساد دی که مرتفع شده فرو نشیند بالجمله چون بجواله پشته پیوستند شرفین الملک که حارس آن ملک بودند هزار سوار و دوازده هزار پیاده فراهم آورده حصار شهر را استحکام داده قدم جرأت پیش گذاشت و بالجمله سبکی سیصد چهار صد سوار از بنده باه و فادار همراه بودند تا بصدقه آنها نیاورده بحصار شهر در آمده متحصن گشت و چون از پیشتر مرمت قلعه نموده توپ و تفنگ بسیار در برج و باره آماده ساخته بود در نیولا برون حصار در آمده بهر افه و مقابله پاسه ضلالت افشرد و شاه جهان مرم خود را منع فرمود که بر قلعه نتازند و رعیت خود را به توپ و تفنگ صنایع نسا زنده با وجود این معنی جمعی از جوانان کار طلب بر حصار بند شهر یورش نمودند و از استحکام برج و باره و کثرت توپ خانه کاری نسا ختند و ناگزیر عطف عنان نموده دایره گردند و پس از روزی چند باز بهادران شیردل زنجیر گسل مانند برق لامع بقلعه تا ختند و چون بر دور قلعه همه جا میدان مسطح بود و اصلال پستی بلندی و دیوار و درخت نداشت سپر با بر رو کشیده دیدند قنار اوران صنایع خندق عمیق و حریفین ملو از آب بود پیش رفتن محال و پس گشتن ازان محال تر شد و در میان میدان نشسته توکل را حصار خود ساختند درین وقت شاه جهان تکررے بهم رسانید و بنا بر بعضی مواضع که نوشتن آن طولی دارد و سفر عراق در عقد توقف افتاد و نیز خبر بیاری شاهزاده پرویز پست ایتین شد

که ازین مرض جان بر نیست و هم درین ضمن مکتوب نور جهان بیکم رسید مرقوم بود که هما بت خان از صیت نهضت مکتب بادشاهی سر اسیمه گشته سبا و از غایت شورش مزاج در راه غبار آسیبی بدامن پسران شمار ساز صلاح دولت در انست که باز بظوب دکن عطف عنان نموده روزی چند بار و زنگار باید ساخت -

تا خود فلک از پرده چهره آرد بیرون

بنا بر آن با وجود ضعف قوی و بیماری صعب پا لگی سواره از راه گجرات و ملک بهار متوجه دکن شدند درین ضمن خبر فوت شاهزاده پرویز رسید بر جناح استعمال نهضت مکتب منصور افتاد و این راهبیت که سلطان محمود از همین راه آمده فتح بختانه سومات کرده چنانچه مشهور است و شاه جهان ملک گجرات در آمده از بیست کر و سه ایام آباد بگذر جانچانیر در پاسه زیدار اجبور فرمودند و از کرپوه چهرانی که بر اجه بکلا تعلق دار و بر آمده بنا سگ ترنگ از مصافقات دکن که مردم خود را در انجا گذاشته بودند نزل نمودند و چون درین ملک عمارتے بنود و در جهان نزدیک نجیب شتافته در آن سر زمین رحل اقامت انداختند و ریولا آصف خان بمنصب هفت هزاری ذات و سوار دو اسپ و سه اسپه فرق عزت بر افراخت تا از قید هابت خان و آسیب جان نجات یافته بود منصب و جاگیر نداشت احوالش نامنتظم بود و ریولا از عرض داشت متعجبان دکن به عرض رسید که نظام الملک از کوتاه اندیشی و قلته انگیزی فتح خان پسر عنبر و دیگر تربیت یافته تاسه نو دولت را بحد و ملک بادشاهی فرستاده غبار شورش و فساد بر انگیزه لاجرم عمده الملک خان جهان بجهت محافطت و محارست لشکر خان را که از بند هاب کهن سال است و کاروان بحر است برهان پور مقرر داشته خود با عساکر ظفر لویا متوجه بالاکھاٹ شد و ناگه کی که محل اقامت او بود عنان سنازعت باز نکشید و نظام الملک از قلعه دولت آباد و سر بیرون نکشید از سولخ این ایام کشته شدن محمود من است و او از ساوات سینی پوه بهاسد نقیب خان قرابت قریب داشت چون از عراق آمد حضرت عرش شیانی صبیح ساوات خان نیره عم نقیب خان را بوی نسبت فرمودند و در هنگا میکه عبور شاه جهان در مالک شرقیه افتاد و مشارالیه در آن حد و جاگیر داشت بخدمت ایشان پوست و یک چندے درین هرج مرج هم راهی گزید ساوات خان که در خدمت شاهزاده پرویز بود نوشتا به مبالغه و تاکید فرستاده نزد خود طلب داشت و آن خون گرفته از خدمت شاه جهان جدا شده نزد سلطان پرویز آمد چون خبر آمدن او به حضرت شاهنشاهی رسید بجنور طلب فرمودند هر چند شاه پرویز التماس عفو گنا و او نمود و مهربان نشدند و آن سیدزاده را در پاسه نیل مست انداخته بقوت تمام سیاست فرمودند

درین

درین وقت نظام الملک و رقلعہ دولت آباد حمید خان نام غلام حبشی را پیشوا سے خود ساخته مدار و اعتبار ملک و مال بہ قبضہ اقتدار او سپرد و از بیرون او و از اندرون زلفش نظام الملک را مثل مرغی در قفس داشتند و خبر آمدن خانجہان یقین شد حمید خان با سہ لکنہ ہون کہ دو از وہ لک روپیہ باشد نزد او رفتہ با فسون و افسانہ اورا از راہ برودہ قرار داد کہ مبلغ مذکور را بگیرد و تمام ملک بالاگھاٹ را با قلعہ احمد نگر بہ تصرف نظام الملک باز گذارد و خان ازین افغان ناحق شناساں کہ حقوق تربیت حضرت شاہنشاہی را فراموش کردہ چنان ملکی را بسہ لک ہون از دست داد و بنام امراسے بادشاہی کہ در تمانجات بودند نوشتہا فرستاد کہ آن محال را خوالہ و کلا سے نظام الملک نمودہ خود را بخصور رسانند و ہمچنین نوشتہ بنام سپہ سالار حاکم احمد نگر ارسال داشت چون مردم نظام الملک جست اخذ قلعہ شتافتند مشارالہی گفت کہ ملک تعلق بہ شادار و تصرف باشیہ اما قلعہ ممکن نیست کہ من از دست بدیم ہر گاہ کہ فرمان نہاید قلعہ را خواہم داد و مجاہدین و کلائی نظام الملک دست و پا زدند اثری بران مترب نگشت و سپہ سالار خان ذوق و خیر فراوان بدرون برودہ با استحکام برج و بارہ پرداخت و مردانہ قدم بہت بر جا داشت و دیگر نامردان بنوشتہ خانجہان ملک بالاگھاٹ را در کل بو کلا سے نظام الملک سپردند و بہ برہان پور آمدند الحال حقیقت احوال حمید خان حبشی ہنگوہ او بنا بر عزابت مرقوم می گردد کہ این غلام راز نے بود از غریب زاوہا سے این ملک دورا بتداسے کہ نظام الملک مفتون شراب و شیفقہ زمان شد این عورت بدرون حرم راہ یافتہ شراب مخفی کہ مردم بیرون را از ان آگاہی نہ بود می رسانید وزن و دختر مردم را بہ فریب و فسون بدراہ ساختہ نزد او می برد و بہ لباسہا سے مناسب و زینتہا سے فاخر آراستہ نظر او جلوہ می داد و اورا بہا شرت و معاطفت پری پیکران سیم بہ مبتلا ساختہ محفوظ و مسرور می داشت رفتہ رفتہ مدار و اختیار بیرون بقبضہ اختیار شوہرش قرار یافت و از ورون مدار زندگیانی نظام الملک بدست آن عورت افتاد ہر گاہ آن زن سوار میشد سپاہ و عہدہ سے دولت پایوہ در رکاب او می رفتند و عرض مطالب خود سے نمودند تا آنکہ عادخان فوجے بر سر نظام الملک فرستاد و ازین جانب تیرخواستند کہ لشکر سے تعیین نمایند و این عورت بطبع و رغبت خود و خواہش تمام استعدا سپاہ از نظام الملک کردہ و لتشین ساخت کہ اگر فوج عادل خان را شکست دادم زنی مصدر چنین کار سے شکر ف شدہ باشد و اگر نقش بر عکس نشست شکست زنی چه اعتبار و افتخار خواہد افزود و القصہ این مادہ گرگ محتاج مرکب این امر خیل گشتہ پیوستہ و رساق این یساق نقاب بر قامت رعنا افکنندہ بر اسپ سواری شد و خمر و شمشیر مرصع بر کمری بہت و علقہ سے طلا و مرصع کہ با اصطلاح ہندوستان کڑاہ گویند و دست سے انداخت و با دیگر اسباب سپاہیانہ و تحائف مردانہ

با خود ہمراہ می داشت و داد و دوشش و انعام بخشش و اسپ می جست و بہانہ می خواست بیچ روزی نمی گذشت کہ با سترای
 رعایت نمی کرد و مبلغی ببرد نمی داد بعد از آنکہ ملاقی صفین و مجازات فتنین اتفاق افتاد از علوم هست و علوجرات و سیرت لشکر
 عادل خان مصاف داد و سپاہ و سرداران را بقتل و حرب و طعن و ضرب ترغیب و تخریض نموده قدم مردانگی را در آن بحر و غاد
 لجهر بیجا چون کوه استوار پا بر جا داشت و آن غنیم و دشمن عظیم را شکست فاحش داده جمیع فیضان و توپ خانہ را بدست آورد
 سالماً و غنائماً رایت مراجعت بر افراخت در نیولابعرض رسید کہ چون امام قلی خان فرماز واسے توران چند سال می رسید کہ
 اچھی حضرت شاہنشاہی را در ماوراء النہر نگاہ داشته آدمیسانہ سلوک نمود چون خبر بے عنایتی بہ شاہنجان و مخالفت نمودن
 ایشان بوالد والا قدر شائع شد لاجرم قدمہ ملک اسلام عبدالرحیم خواجہ و ارکان خواجہ را با شرافت تحف و نقائس برد با ہمراہ
 میسرند کو رخصت فرمود و مکتوبے نیز نوشته مصحوب خواجہ ارسال داشت خواجہ از انعام سادات و از اجلہ مشایخ ماوراء النہر
 است نسبت شریفش با امام جعفر صادق علیہ السلام منتهی می شود و بادشاہ توران عبدالعہد خان بخواجہ جو بہار جد بزرگوار آن
 جناب دست امانت داده بود و ارادت صادق داشت حضرت شاہنشاہی آمدن خواجہ را گرامی داشته در تعظیم افزہ دند
 و امر او عیان دولت را با استقبال فرستادند و چون بکابل رسید ظفر خان استقبال نموده بشہر آورد و مجلس عالی آراستہ لوازم
 ہمان داری تقدیم رسانید و حضرت شاہنشاہی در سہ منزلی لاہور موسوی خان را با خلعت خاصہ و خنجر مرصع پیشوا فرستادہ
 مسرت بخش خاطر آن سید عزیز شدند و بعد از آن بہادر خان اوزبک کہ در زمان عبدالمومن خان حاکم مشہد بود درین درگاہ
 منصب بیخ ہزاری داشت با استقبال شتافت و چون خواجہ بچوالے شہر میوست بکرم اشرف خواجہ ابوالحسن دیوان و
 ارادت خان بخشی با استقبال اورفتہ ملاقات نمودند و ہمان روز بشرف دست بوس آنحضرت مشرف گردید کورنش و تسلیم
 رامعات فرمودہ شہر الطہ بزرگی بجا آوردند و قریب باورنگ خلافت حکم شنستن فرمودند و پنجاہ ہزار روپیہ برسم انعام
 تکلیف فرمودند و روز دیگر چارہ قباب طعام الوش خاصہ با ظروف طلا و نقرہ بچیت خواجہ فرستادند و تمام ظروف
 بلوازم آن با ایشان ارزانی داشتند درین ایام صوبہ داری بنگالہ از تغیر خانزاد خان بکرم خان ولد معظم خان مقرر
 گشت چون بکرم خان بکومت آنولایت کامیاب مراد گردید بحسب اتفاق فرمانے بنام او غرضدار یافت و او پرستی
 نشستہ با استقبال فرمان شتافت قضا را غیر ازین دریاے مقرر مشہور کہ در بنگالہ است مال آبی بود کہ کشتی را از آن می
 بایست گذشت چون کشتی بکرم خان بانجامی رسید بلاخان اشارہ می کند کشتی را از ماسنہ در کنار آب باز دارند تا ما زحمت گزاریم

شود به مقصد گرد و دور و سقته که ملاحان می خواهند کشتی را بکنار آب رسانند باد سے ہم رسید و کشتی را برگردانید و از شورش تلاطم
بجرت بے موقع کشتی در آب فرومی رود و کمرخان با چند کس که در آن کشتی بودند غریق بحر فنا می گردود و یک متنفس سرازان
گرداب بلا بر نمی آرد و در خلال این حال خان خانان ولد بزم خان در سن مقتاد و دو سالگی با جل طبعی در گذشت تفصیل این
اجمال آنکه چون بدلی رسید ضعیفی قوی بر مزاجش استیلا یافت تا گزیر در آن مصر سعادت توقف نمود و در اواسط سال هزار
و سی و شش هجری و ولایت حیات سپرده در مقبره که براسه منکوحه خود ساخته بود مدفون گردید از اعظم امرای این دولت بود
و در عهد سلطنت حضرت عرش آشیانی مصدر خدمات شایسته و فتوحات عظیمه گردید از جمله کار نمایان که کرده نخست فتح
کجرات و شکست مظفر که بهمان فتح کجرات از دست رفته بارتصرف اولیای دولت قاهره در آمد و دویم فتح جنگ سیل کشک
دکن را با فیلان ست جنگی و توپ خانه عظیم همراه داشت و مشهور است که بهتقاد هزار سوار فراهم آورده بود و خان خانان
با بیست هزار بمقابل او شتافت و در روز و یک شب جنگ عظیم کرده بواسطه فتح و فیروز بر افراشت و در آن محله که
مرد آزما مثل راجی علی خان سرداری لقتل رسید سوم فتح طحله و ملک سند و در زمان دولت حضرت جنت مکانی پسر کلانش
شا بنوار خان بانگ مایه مردم عنبر را شکست داد چنانچه بموقع خود شبت افتاد بے اغراق خانزاد رشید بود که اگر اجل امان
داوے آثار نیک از و بر صفحہ روزگار یادگار ماندے خان خانان در قابلیت و استعداد بکتاسے روزگار بود و زبان عربی و
ترکی و فارسی و هندی می دانست و از اقسام دانش عقلی و نقلی ستم علوم هندی بهره دانست و در شجاعت و
شهامت و سرداری بر آستین آستین بود و بزبان فارسی و هندی شعر نیکو گفتی و واقعات پامیری را بحکم حضرت عرش آشیانی
بقاری ترجمه کرده و گاهای بیٹی و احیاناً رباعی و غزلی می گفت این چند بیت از دست -

<p>جز این قدر که دلم سخت آرزو مند است مگناه اهل محبت تمام سوگند است که پاسے تا بسرم هر چه هست در بند است که مشتری چه کس است و بیای بن چند است و گرنه خاطر عاشق بیج خور سند است که اندکی با دلائی عشق تا چند است</p>	<p>شمار شوق ندانسته ام که تا چند است بکیش صدق و صفا حرف عهد بیکار است نه دام و انم و نه دانه این قدر و انم مرا فروخت محبت و سلسله و انم اواسط حق محبت عنایت است زو و است از ان خوشم بسمناسے دلکش تور جسم</p>
---	--